

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL VYRIAUSYBĖS 2002 M. KOVO 27 D. NUTARIMO „DĖL VAIKO GLOBOS
ORGANIZAVIMO NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO (TAP-19-1795; TAIS 19-9032(2))**

2019-11-06 Nr. NV-3113

Vilnius

Projekto rengėjas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (SADM).

Projekto tikslas – patikslinti Vaiko globos organizavimo nuostatus, suderinant juos su Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, bei patobulinti vaiko globos organizavimo teisinį reguliavimą.

Dabartinė situacija:

2020-01-01 įsigalios Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo pakeitimai (įstatymas), kuriais atsisakoma grėsmės vaikui lygių vertinimo, patikslinamas atvejo vadybos organizavimas ir kt. Nustačius realų ir tiesioginį pavojų vaiko fiziniam ar psichiniam saugumui, sveikatai, gyvybei, bus atliekamas vaiko situacijos vertinimas, kurio metu bus nustatoma būtinybė vertinti pagalbos vaikui (šeimai) poreikį ar vaiko apsaugos poreikį. Nustačius vaiko (šėimos) pagalbos poreikį, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos teritorinis skyrius (VVTAĮT) inicijuos atvejo vadybą (atlieka savivaldybių atvejo vadybininkai). Nustačius vaiko apsaugos poreikį, VVTAĮT taikys vieną iš vaiko laikinosios priežiūros formų (tėvų teisės ir pareigos išlieka, taikoma bendru vieno iš tėvų ir prižiūrėtojų sutarimu): perduoti vaiką giminaičiams / kitiems emociniais ryšiais susijusiems asmenims prižiūrėti tėvų gyvenamojoje vietoje; organizuoti laikinąją priežiūrą pas giminaičius / kitus emociniais ryšiais susijusius asmenis jų gyvenamojoje vietoje; apgyvendinti vaiką su tėvais (vienu iš jų) socialinių paslaugų įstaigoje. Fizinį asmenų vykdomos priežiūros trukmė – iki 30 d. (su galimybe pratęsti 30 d.), juridinių asmenų – iki 12 mėn. Tik tuomet, jei priemonės bus išnaudotos ir nebus veiksmingos, vaikas galės būti paimamas iš tėvų, t.y. VVTAĮT inicijuos vaiko laikinąją globą (rūpybą) Civilinio kodekso ir Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

Projekto esmė, nauda. Siūloma patikslinti Vaiko globos organizavimo nuostatus (dėstoma nauja redakcija):

- Patikslinti vaiko laikinosios globos (rūpybos) nustatymo, pratęsimo, pasibaigimo bei vaiko globos (rūpybos) priežiūros procedūras, nesiejant jų su grėsmės vaikui lygiais.
- Atsisakyti privalomų mokymų, skirtų pasirengti vaiko globai (rūpybai) ar vaiko priežiūrai, asmens, norinčio tapti vaiko globėju (rūpintoju) ar budinčiu globotoju, sutuoktiniui ar bendrai gyvenančiam neįregistravus santuokos asmeniui.
- Nustatyti, kad mokymai, skirti pasirengti vaiko globai (rūpybai) ar vaiko priežiūrai, yra rekomenduojami vaiko artimiesiems giminaičiams, taip pat asmens, norinčio tapti vaiko globėju (rūpintoju) ar budinčiu globotoju, sutuoktiniui ar bendrai gyvenančiam neįregistravus santuokos asmeniui.
- Nustatyti išvados dėl asmens, norinčio tapti vaiko globėju (rūpintoju), budinčiu globotoju, pasirengimo galiojimo terminą – 24 mėn. (analogiškai kaip išvadai dėl pasirengimo įvaikinti).
- Patikslinti, kad VVTAĮT priimant sprendimą dėl asmens, norinčio tapti vaiko globėju (rūpintoju) teigiamo pradinio įvertinimo (surenkami duomenys iš Gyventojų registro, Neveiksnių ir ribotai veiksmingų asmenų registro, Įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų registro bei Socialinės paramos šeimai informacinės sistemos apie asmenį, pageidaujantį globoti (rūpintis) ar prižiūrėti vaikus, įvertinamas padarytos nusikalstamos veiklos pobūdis ir pavojingumas ir kt.), nereikalaujama, kad šeimynos dalyvis iki tol būtų išklauses mokymus, skirtus pasirengti vaiko globai (rūpybai), t.y. mokymus išklauses po šio vertinimo.
- Nustatyti, kad VVTAĮT vaiko laikinosios globos (rūpybos) peržiūras organizuoja pagal poreikį, bet ne rečiau kaip kartą per pusmetį, o vaiko nuolatinės globos (rūpybos) peržiūras – pagal poreikį, bet ne rečiau kaip kartą per metus (dabar peržiūrų dažnumas nėra nustatytas).
- Patikslinti terminus: VVTAĮT atlieka pradinį įvertinimą per 10 darbo dienų (dabar 20 kalendorinių dienų); mokymai, skirti pasirengti vaiko globai (rūpybai) ar vaiko priežiūrai turi įvykti ne vėliau kaip po

10 darbo dienų (dabar 14 kalendorinių dienų); nustačius vaikui nuolatinę globą (rūpybą) VVTAIT aplanko vaiką ne vėliau kaip po mėnesio (dabar 3 mėn.), atlikti kitus techninio pobūdžio patikslinimus.

Įsigaliojimas – nuo 2020-01-01.

Projektui įgyvendinti papildomų lėšų poreikio nereikės.

Numatoma nauda. Pasirengimo vaiko globai (rūpybai) ar pasirengimo prižiūrėti globos centro globojamus (rūpinamus) vaikus organizavimo procedūros, vaiko globos (rūpybos) nustatymo ir vykdymo bei vaiko globos (rūpybos) priežiūros procedūros taps aiškesnės vaiko globą (rūpybą) nustatantiems subjektams. Vaiko paėmimas, laikinosios globos (rūpybos) nustatymas bus vykdomas tik išnaudojus visas kitas galimybes. Nuostatuose nebeliks prieštaravimų ir jų nuostatos bus suderintos su įstatymo nuostatomis.

Derinimas. Projektui Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija ir Nacionalinė teismų administracija pritarė be pastabų. Projektas patikslintas pagal Teisingumo ministerijos (TM), Vidaus reikalų ministerijos (VRM), Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigos, Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos, Lietuvos savivaldybių asociacijos pastabas. Dalis VRM, Lietuvos savivaldybių asociacijos pastabų suderinta darbo tvarka. Neatsižvelgta į dalį šių pastabų: VRM pastabas (numatyti, kad VVTAIT spęstų klausimą dėl vaiko globėjo (rūpintojo) pareigų tinkamumo ir tais atvejais, kai globojamas vaikas sistemingai bėga iš vaikų globos institucijos), Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigos pastabas (nustatyti pareigą įvertinti asmens, siekiančio tapti globėju (rūpintuoju), padarytus administracinius nusižengimus; suderinti įstatymų nuostatas dėl globos centrų veiklos), Lietuvos savivaldybių asociacijos pastabas (numatyti, kad pageidaujančių tapti globėjais prašymus priimtų VVTAIT, ne savivaldybės administracija; trumpinti VVTAIT pradinio būsimų globėjų vertinimo terminą; numatyti ilgesnį terminą per kurį turi įvykti pasirengimo globoti (rūpintis) mokymai ir kt.), TM pastabas (patikslinti konkrečiai, kuris globos centras yra atsakingas už mokymų būsimiems globėjams organizavimą; numatyti vienodą teisinį reguliavimą visų asmenų, nedalyvavusių mokymuose, atžvilgiu, neišskiriant artimųjų giminaičių; tikslinti vaikų globos institucijos sąvoką; atsisakyti nuostatų, kuriomis savivaldybės administracijai perduodamos VVTAIT Vyriausybės pavestos vykdyti funkcijos ir kt.). Derinimo pažyma pridedama.

Atitiktis Vyriausybės programai – atitinka Vyriausybės programos siekius kompleksiskai spręsti vaikų globos ir įvaikinimo problemas (11-15 p.).

Dalykinio vertinimo išvada.

Projektą siūlome **svarstyti tarpinstituciniame pasitarime**, įvertinus Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas bei pasiūlymus.

Socialinės politikos grupės patarėja

Daiva Buivydaite-Garbštienė

el. 8 706 63 853, el.p. daiva.buivydaite@lr.lt